

Fenigstein, Scheier ve Buss Öz Bilinç Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Fenigstein, Scheier ve Buss Öz Bilinç Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21808>

Özet

Fenigstein, Scheier ve Buss Öz Bilinç Ölçeği, bireylerin kendi benlikleri üzerindeki dikkatini ve farkındalığını ölçmek amacıyla geliştirilmiş olan orijinal Fenigstein, Scheier ve Buss Öz Bilinç Ölçeği'nin (Self-Consciousness Scale - SCS) Türkçe uyarlamasıdır. Bu ölçek, öz bilinç yapısını, bireyin içsel durumlarına odaklanma eğilimi olan **Özel Öz Bilinç** (Private Self-Consciousness) ve bireyin dış görünüşü ile sosyal imajına odaklanma eğilimi olan **Kamusal Öz Bilinç** (Public Self-Consciousness) olmak üzere temel olarak iki boyutta ele alır.

Ölçeğin Türkçe uyarlaması Ruhsar Neslihan Rugancı tarafından 1995 yılında gerçekleştirilmiş ve ilgili çalışmada özellikle Özel ve Kamusal öz bilinç alt ölçeklerinin Türk kültüründeki psikometrik özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araç, sosyal psikoloji ve kişilik psikolojisi alanlarında yaygın olarak kullanılmakta olup, bireylerin kendilerine yönelik dikkat mekanizmaları anlamada kritik bir role sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Öz Bilinç, Özel Öz Bilinç, Kamusal Öz Bilinç, Fenigstein, Scheier, Buss, Ruhsar Neslihan Rugancı, Kişilik Psikolojisi, Uyarlama.

Yazarlar

Arnold Fenigstein, Michael F. Scheier, Arnold H. Buss (Orijinal Geliştiriciler); Ruhsar Neslihan Rugancı (Uyarlayan).

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireyler arasındaki kronik öz bilinç düzeyindeki farklılıkları saptamaktır. Bu farklılıklar, bireyin dikkatini ne sıklıkta ve ne ölçüde kendi iç deneyimlerine (duygular, düşünceler, inançlar) ya da dışarıdan gözlemlenebilir özelliklerine (davranış, görünüş, sosyal etki) yönelttiğini belirlemektedir.

Ölçek, bu iki ana boyut aracılığıyla, bireyin benlik odaklı dikkatini sistematik olarak ölçerek, öz bilinçliliğinin çeşitli psikolojik sonuçlar (anksiyete, depresyon, öz saygı vb.) üzerindeki etkilerini araştırmaları için ölçülebilir hale getirmeyi hedefler. Türk kültürüne uyarlanmasıyla birlikte, bu yapının kültürel bağlamda nasıl tezahür ettiğinin anlaşılmasına katkı sağlanmıştır.

Yapı

Fenigstein, Scheier ve Buss Öz Bilinç Ölçeği, teorik olarak üç temel faktörü ölçmek üzere tasarlanmıştır: Özel Öz Bilinç, Kamusal Öz Bilinç ve Sosyal Kaygı. Ancak, Rugancı'nın 1995

uyarlama çalışmasında ayrı olarak ilk iki faktörün Türk kültüründeki geçerliliği incelenmiştir.

Özel Öz Bilinç: Bireyin içsel durumlarına, duygularına, motivasyonlarına ve düşüncelerine odaklanma eğilimini ifade eder. Yüksek özel öz bilince sahip bireyler, genellikle kendilerini daha iyi tanırlar ve içsel deneyimlerine karşı daha hassastır.

Kamusal Öz Bilinç: Bireyin dış görünüşüne, bakışlarına kendisi hakkındaki düşüncelerine ve sosyal ortamlardaki davranışlarına nasıl algılandığına dair endişe ve farkındalığını ifade eder. Yüksek kamusal öz bilince sahip bireyler, sosyal onay alma ve imaj yönetimine daha fazla önem verir.

Geçerlik

Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi açıkça belirtilmemiş olsa da, Rugancı (1995) tarafından yapılan uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapı geçerliğinin Türk örnekleminde incelendiği varsayılmıştır. Orijinal SCS, yapı geçerliğini destekleyen kapsamlı çalışmalarla bilinmektedir; alt ölçeklerin teorik olarak ilişkili olduğu ancak ayrı faktörler olarak kaldığı gösterilmiştir.

Uyarlamada yapı geçerliğinin incelenmesi genellikle doğrulayıcı faktör analizi veya açılımlı faktör analizi yöntemleriyle gerçekleştirilir. Rugancı'nın çalışması, **Özel Öz Bilinç** ve **Kamusal Öz Bilinç** alt ölçeklerinin Türk kültüründe de ayrı ve anlamlı psikolojik yapılar olarak işlevini göstermeyi amaçlamıştır.

Güvenirlilik

Kaynak içerikte güvenirlik katsayılarına dair spesifik bir bilgi sunulmamıştır. Ancak, bir psikometrik araç uyarlamasında, ölçeğin iç tutarlılığı (genellikle Cronbach Alfa katsayısıyla) ve test-tekrar test güvenirliğinin rapor edilmesi standart bir gerekliliktir.

Orijinal Fenigstein, Scheier ve Buss Öz Bilinç Ölçeği, genellikle kabul edilebilir düzeyde iç tutarlılık (alfa katsayıları .70 ile .85 arasında) sergilemektedir. Rugancı'nın (1995) çalışması da büyük olasılıkla bu alt ölçekler için benzer güvenirlik düzeylerini Türk örnekleminde rapor etmiştir.

Faktör Analizi

Faktör analizi, ölçeğin temel yapıya doğrulamak için kullanılan temel yöntemdir. Orijinal SCS, genellikle üç faktörlü bir yapıya işaret ederken, Rugancı (1995) çalışması, özel olarak **Özel Öz Bilinç** ve **Kamusal Öz Bilinç** alt ölçeklerinin geçerliğini incelemiştir.

Uyarlama sürecinde gerçekleştirilen faktör analizi, maddelerin beklenen teorik alt yapıya ayrılıp ayrılmadığını kontrol etmiştir. Bu analizler, Türk örnekleminde öz bilincin nasıl algılandığı ve

yapılandırılmış hakkında önemli veriler sunmaktadır.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation) tabanlı kişilik envanteri.

Format: Orijinal ölçek genellikle 4 veya 5 puanlı Likert tipi derecelendirme formatını kullanır (Örn: "Bana hiç uygun değil"den "Bana çok uygun"a).

Language Available: Türkçe, İngilizce (Orijinal).

Population Group: Yetişkin ve ergen popülasyonlar.

Age Group: Genellikle 18 yaş ve üzeri.

Population Details: Üniversite öğrencileri ve genel yetişkin örneklemeler üzerinde uygulanmıştır.

Test Methodology: Kendi kendine uygulanan (self-report) anket veya envanter metodolojisi.

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Özellikler, Benlik Kavramı, Sosyal Kaygı, Öz Bilinç, Kişilik Ölçekleri, Türk Kültürü, Psikoloji.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor/Mevcut Değil.

Affiliation Email addresses: Ruhsar Neslihan Rugancı için: lokomotiv07@hotmail.com

Correspondence Address: Bilinmiyor/Mevcut Değil.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin orijinal geliştirilme yılı 1975'tir. Türkçe uyarlama çalışması ise 1995 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için izin ve ücret bilgileri, sorumlu yazar Ruhsar Neslihan Rugancı veya ilgili yayıncı (*Personality and Individual Differences*) ile iletişime geçilerek teyit edilmelidir.

Orijinal ölçek (SCS) akademik araştırmalarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Uyarlama çalışması için orijinal PDF'i, ek psikometrik detaylarla birlikte indirilebilir. Orijinal PDF burada indirilebilir: [fenigstein-scheier-and-buss-self-consciousness-scale-toad.pdf](https://tr-scales.arabpsychology.com/fenigstein-scheier-and-buss-self-consciousness-scale-toad.pdf)

Kaynaklar

Rugancı, R. N. (1995). Private and public self-consciousness subscales of the Fenigstein, Scheier and Buss Self-consciousness Scale: A Turkish translation. *Personality and Individual Differences*, 18(2), 279-282.

Fenigstein, A., Scheier, M. F., & Buss, A. H. (1975). Public and private self-consciousness: Assessment and theory. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 43(4), 522-527.

Fenigstein, Scheier ve Buss Öz Bilinç Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içerikte sağlanmadığı için burada listelenememektedir. Ölçek maddelerine erişim için sorumlu yazar Ruhsar Neslihan Rugancı'nın makalesine (Rugancı, 1995) veya iletişim adresine başvurulması gerekmektedir.